

Rapport Nr. 0567

Nota

Landschappelijk bodemonderzoek en
proefsleuvenonderzoek

Beerse, De Singel
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vervolgonderzoek met en zonder ingreep in de bodem	2
2.3.	Afweging verder vooronderzoek	5
2.4.	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	6
3	Lijst met figuren	9

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1213
Projectcodes Onroerend Erfgoed		LBO: 2020J350 PS: 2021A368
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Beerse
	Deelgemeente	Beerse
	Straat	Schoolstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Beerse
	Afdeling	1 Beerse
	Secie	C
	Percelen	129K
Coördinaten	Noordoost	X: 184246,90551849143 Y: 223431,6845212899
	Noordwest	X: 184088,6562820625 Y: 223439,50861049857
	Zuidoost	X: 184303,45539416408 Y: 223392,69845643424
	Zuidwest	X: 184090,81309561565 Y: 223357,11636307722
Oppervlakte plangebied		9.735 m2
Oppervlakte bodemingreep		3.020 m2
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota Van Ravestyn, A. & J. Verrijckt. 2020: *Archeologienota – Beerse – Kleuterschool De Singel*, Beerse. met ID 16073 en projectcode 2020I40. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande vernieuwing van de speelplaats van kleuterschool De Singel te Beerse. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoek met en zonder ingreep in de bodem

Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een diepte tussen circa 80 en 110 cm -mv. De archeologisch relevante niveaus zijn de holocene Bs-horizont en het geelbeige, laat-pleistocene dekzand. In de zone waar de bodemingrepen zullen raken aan het archeologisch niveau was geen Bs-horizont meer aanwezig. Gezien de opbouw en bijhorende datering kan er van één vlak worden uitgegaan. De geplande werken hebben een bodemingreep tot een diepte die het archeologisch niveau zal verstoren in de zone van het infiltratiebekken, waardoor eventuele archeologie in de bodem zal worden aangetast over een zone van ca. 467 m². In de overige zones zal er niet geraakt worden aan het archeologisch niveau, ook niet inclusief een archeologische buffer van 30 cm.

Op basis van het nieuwe sleuvenplan dat werd opgesteld na het landschappelijk bodemonderzoek werd er één proefsleuf aangelegd in de zone van de infiltratiekragen (ca. 467 m²). Er werd op deze manier een oppervlakte van 125 m² onderzocht door middel van proefsleuven. Daarvan werd er 11,5 m² aangelegd in kijkvensters. Dit komt neer op 26,8 % van de oppervlakte waar het archeologisch niveau verstoord zal worden door de geplande werken (467 m²). Hiermee werd voor deze zone dan ook ruimschoots aan de oppervlaktecriteria voldaan. Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op donderdag 18 februari 2021.

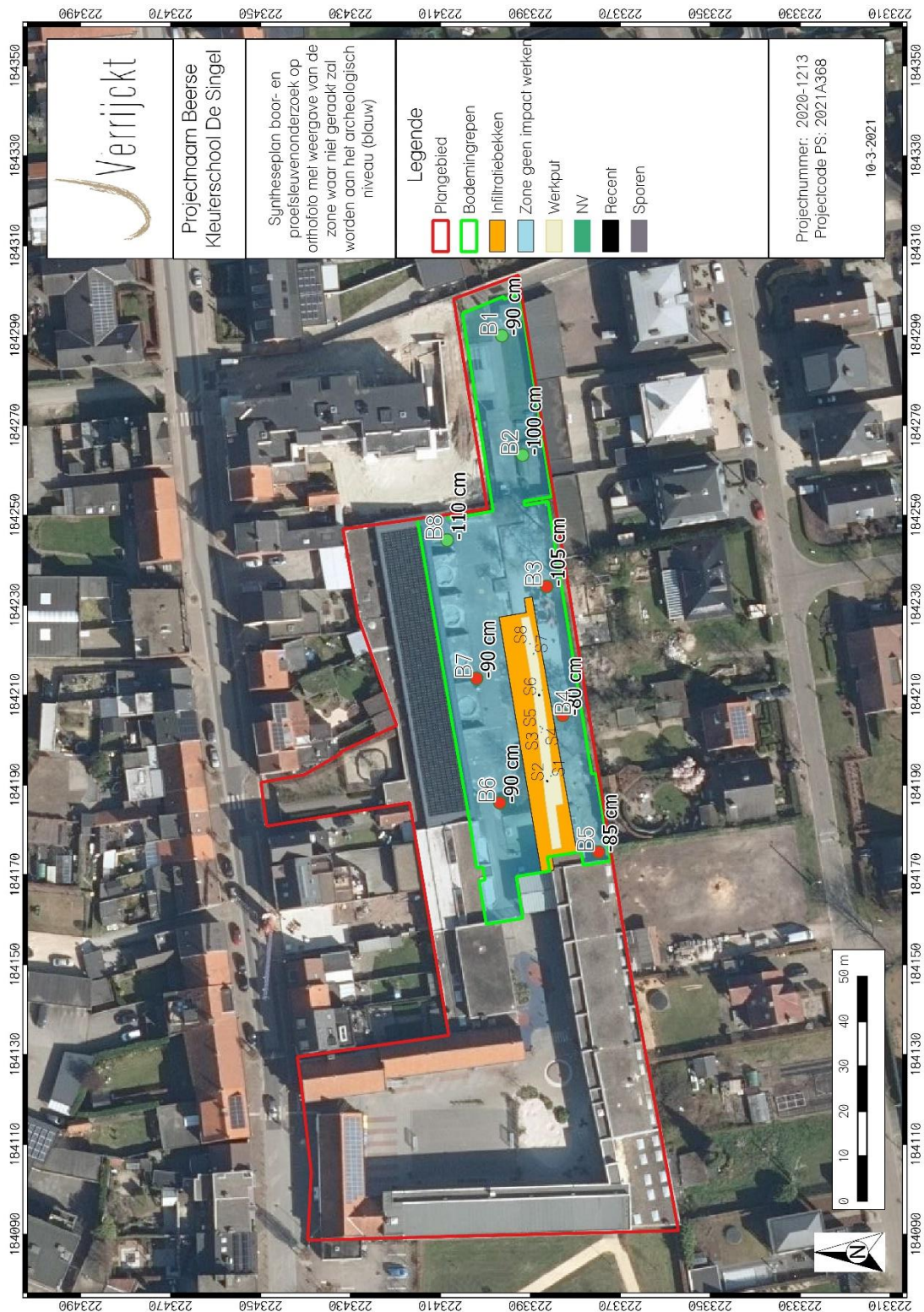
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen +20 en +30 m TAW, waarbij de hoogte in het noorden afloopt richting het zuiden. Het plangebied zelf bevindt zich tussen +24 en +26.5 m TAW. Hoogteverschillen in het plangebied zelf zijn klein. Ten zuiden van het plangebied loopt op korte afstand de Laakbeek, die richting het westen en het zuiden uitmondt in de Aa. De gemeten maaiveldhoogtes bevestigen de gegevens van het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen. De waarden werden gemeten in de zone van de bodemingrepen, en voornamelijk in het westelijk deel waar het infiltratiekragen geplaatst zal worden. De hoogtes liggen tussen +25.6 en +26 m TAW. Ze vertonen een daling in het reliëf richting het zuiden en reflecteren daarmee de ruimere landschappelijke situatie. De vlakhoogtes liggen gesitueerd tussen +24,7 en +24,9 m TAW en zijn daarmee vrij vlak.

Aangezien er slechts één sleuf werd aangelegd met bijhorend kijkvenster is het moeilijk hier een landschappelijk verloop in te herkennen. Het archeologisch vlak bevond zich gemiddeld op 90 cm-mv. Er is sprake van een AC-profiel.

Op basis van het bureauonderzoek werd er een lage archeologische verwachting toegeschreven aan de advieszone voor sites uit de steentijd. De verwachting voor sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen (vroeg, volle en late middeleeuwen) werd hoog ingeschat. De verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden, was matig.

Na het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat er in het grootste deel van het plangebied niet geraakt zal worden aan het archeologisch niveau (inclusief archeologische buffer van 30 cm), waardoor ervoor werd gekozen om deze zone geen onnodige schade aan te richten met een proefsleuvenonderzoek. De zone waar de nieuwe infiltratiekratten geplaatst worden werd wel onderzocht met een proefsleuvenonderzoek. Hier werden tijdens het proefsleuvenonderzoek twee ondiep bewaarde mogelijke paalspoortjes aangetroffen, waarvan er één 14de-eeuws vondstmateriaal bevatte. Echter, zijn ze niet in verband te brengen met andere archeologische sporen en/of structuren. Het geeft wel een indicatie dat er mogelijk in de nabije omgeving wel nog laatmiddeleeuwse resten aanwezig kunnen zijn. Mogelijk zijn deze te vinden op de iets hoger gelegen zones ten noorden van het plangebied, of binnen de zones die geen impact zullen ondervinden van de ondiepe geplande bodemingrepen.

Het proefsleuvenonderzoek te Beerse, Kleuterschool De Singel leverde slechts twee archeologische relevante sporen op, waarvan één mogelijk te dateren valt in de 14de eeuw, al kan de gevonden scherf ook intrusief zijn. Er konden echter geen structurele verbanden gelegd worden met andere sporen en ze waren ondiep bewaard. Tevens is de zone waar de werken effectief zullen raken aan het archeologisch niveau beperkt in omvang (ca. 476 m²). Elders binnen de zone met bodemingrepen kunnen eventuele archeologische resten behouden blijven, aangezien de geplande werken hier maar 50 cm diep zullen reiken en het archeologisch niveau zich bevindt op minstens 80 cm-mv. Hierdoor is er nagenoeg geen kenniswinst te behalen binnen en is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Bovendien zou door de beperkte oppervlakte van het infiltratiekratten het ruimtelijk inzicht bij een verder onderzoek erg gelimiteerd zijn, waardoor de kosten die met een verder onderzoek gepaard gaan niet zouden opwegen tegen de baten.

Figuur 1: Syntheseplan landschappelijk bodemonderzoek (inclusief dieptes archeologisch niveau) en proefsleuvenonderzoek en de zone waar de geplande werken niet zullen raken aan het archeologisch niveau (blauw) weergegeven op orthofoto¹

¹ AGIV 2021

2.3. Afweging verder vooronderzoek

Na een fase in het vooronderzoek volgt geen verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd is om (Code van Goede Praktijk, p. 31):

1. Een archeologienota of nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft, of;
2. Een archeologienota of nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft (doordat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel aanwezige erfgoed of doordat verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst zou opleveren), of;
3. Een archeologienota of nota op te maken die de noodzaak voor een archeologische opgraving staft én een plan van aanpak hiervoor biedt, of;
4. Een archeologienota of nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staft én een plan van aanpak hiervoor biedt.

Voor de zone van de nieuwe infiltratiekratten zou verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst opleveren.

Voor de zone waar enkele landschappelijke boringen werden uitgevoerd (blauw), maar de geplande bodemingrepen niet zullen raken aan het archeologisch niveau, is de aan- of afwezigheid van een site niet bewezen, echter kon wel aangetoond worden dat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel aanwezige erfgoed.

2.4. Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Beerse, Kleuterschool De Singel leverde slechts twee archeologische relevante sporen op, waarvan één mogelijk te dateren valt in de 14de eeuw, al kan de gevonden scherf ook intrusief zijn. Tevens konden er geen structurele verbanden gelegd worden met andere sporen en ze waren ondiep bewaard. De zone waar de werken effectief zullen raken aan het archeologisch niveau is beperkt in omvang (ca. 476 m²). Elders binnen de zone met bodemingrepen kunnen eventuele archeologische resten behouden blijven, aangezien de geplande werken hier maar 50 cm diep zullen reiken en het archeologisch niveau zich bevindt op minstens 80 cm-mv. Hierdoor is er nagenoeg geen kenniswinst te behalen binnen en is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Bovendien zou door de beperkte oppervlakte van het infiltratiekratten het ruimtelijk inzicht bij een verder onderzoek erg gelimiteerd zijn, waardoor de kosten die met een verder onderzoek gepaard gaan niet zouden opwegen tegen de baten.

Aangezien er geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd, werd er geen programma van maatregelen opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

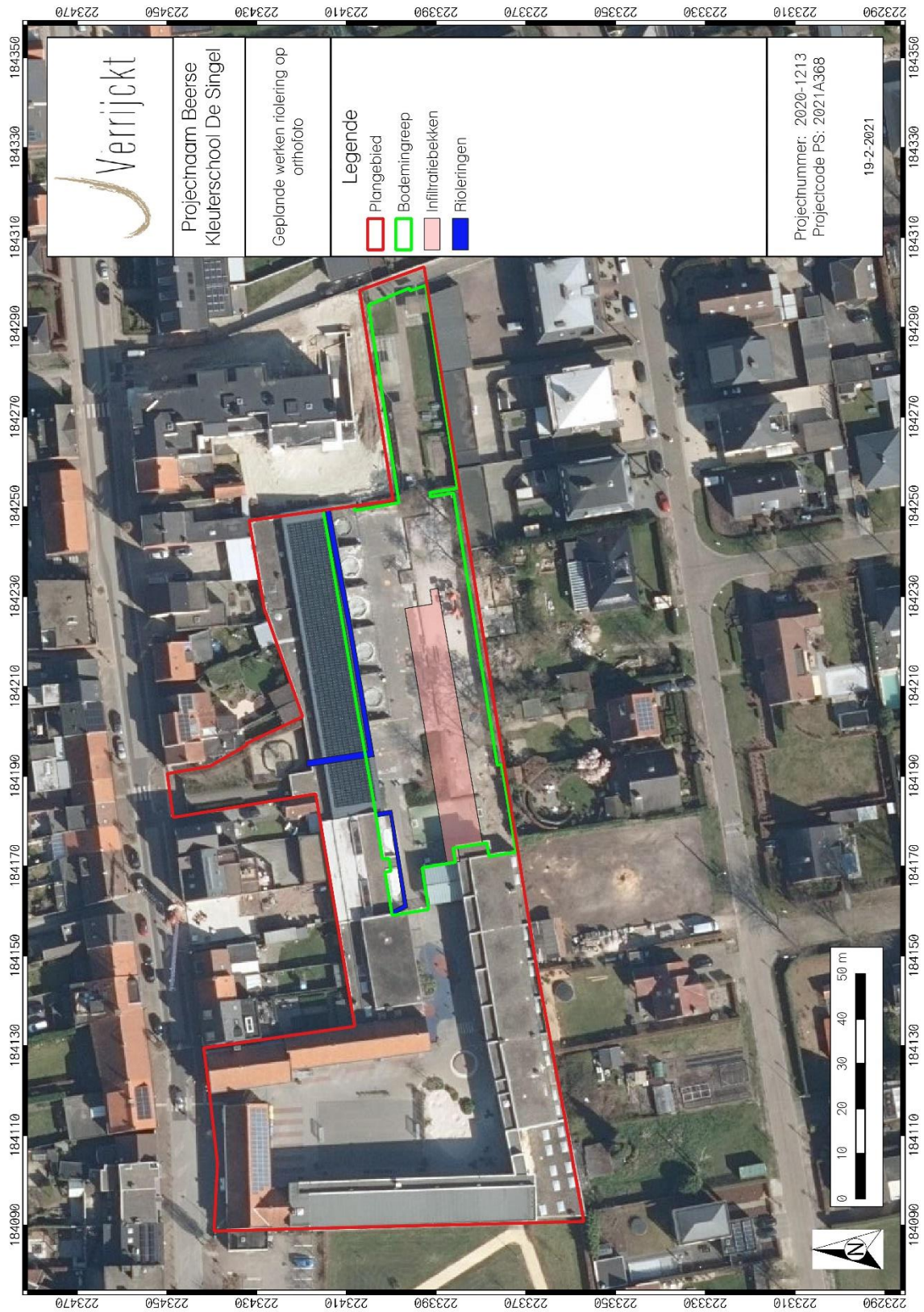
De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 2: Inplantingsplan van de bodemingrepen zoals weergegeven in de archeologienota². De werken hierop aangegeven zullen niet dieper reiken dan 50 cm-mv. Het archeologisch niveau ligt gesitueerd op minimaal 50 cm-mv.

² VAN RAVESTYN, A. & VERRIJCKT, J. 2020

Figuur 3: Inplantingsplan van de rioleringswerken en de nieuwe infiltratiekratten. Enkel de infiltratiekratten (roze) zullen aangezet worden op een diepte die eventuele archeologische niveaus beschadigd, waardoor enkel hier het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Syntheseplan landschappelijk bodemonderzoek (inclusief dieptes archeologisch niveau) en proefsleuvenonderzoek en de zone waar de geplande werken niet zullen raken aan het archeologisch niveau (blauw) weergegeven op orthofoto	4
Figuur 2: Inplantingsplan van de bodemingrepen zoals weergegeven in de archeologienota. De werken hierop aangegeven zullen niet dieper reiken dan 50 cm-mv. Het archeologisch niveau ligt gesitueerd op minimaal 50 cm-mv.	7
Figuur 3: Inplantingsplan van de rioleringswerken en de nieuwe infiltratiekratten. Enkel de infiltratiekratten (roze) zullen aangezet worden op een diepte die eventuele archeologische niveaus beschadigd, waardoor enkel hier het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd.	8